

Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan matkailutieto -hanke

207/82/2015

MH § 172

Hakijana on Kajaanin ammattikorkeakoulu yhteyshenkilönään Tuula Haverinen. Rahoitusta haetaan Kainuun liitolta.

Matkailu on yksi Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntien keskeisiä elinkeinoja. Matkailun avulla pyritään edistämään yritystoimintaa, luomaan uusia työpaikkoja ja aikaansaamaan verotuloja. Matkailu myös edesauttaa julkisen ja yksityisen sektorin palvelurakenteen ylläpitoa ja kehittämistä.

Kilpailutilanne matkakohteiden välillä kiristyy tulevaisuudessa. Matkailukohteiden kilpailukyvyn parantamiseksi tarvitaan tutkimusperustaista tietoa. Kysyntälähtöinen kehittäminen edellyttää asiakasymmärrystä. Lisäksi tarvitaan tietoa matkailun kehittämistoimien aikaansaamista taloudellisista vaikutuksista kohdealueen elinkeinoelämään sekä ennusteita suunniteltujen kehittämistoimenpiteiden talousvaikutuksista ja arvioita näistä vaikutuksista suhteessa kehittämisspanoksiin. Näitä tarvitaan ennakoitavuudessa. Tällä hetkellä edellä mainittuja aihepiirejä koskettava ajan tasalla oleva, laaja-alainen ja systemaattinen tieto puuttuu Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan kärkimatkailukeskuksista.

Projektin tarkoituksena on:

1. Tuottaa asiakas- ja matkailijatietoa Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan kärkimatkailukeskuksista (Sotkamo, Kalajoki, Kuusamo ja Oulu). Tiedonkeruun toteuttaminen vaatii eri koulutusasteita yhdistävän sekä muita toimijoita kokoavan yhteistyöverkoston rakentamista, jossa Kajaanin ammattikorkeakoulu, Kalajoen ammattiopisto sekä Kuusamon seudun kehittämissyhtiö Naturpolis Oy koordinoitusti toteuttavat pilottina tiedonkeruun etäällä toisistaan sijaitsevilla matkailukeskuksissa. Asiakas- ja matkailijatietoa kerätään sekä talvikauden että kesäkauden matkailijoista kiinnittämällä huomiota esimerkiksi matkailijoiden ikään, sosioekonomiseen asemaan, lähtöalueisiin, matkan tarkoitukseen ja keston, matkaseurueeseen, kulkuvälineisiin, yöpymiskohteeseen, rahankäyttöön, palveluiden käyttöön ja -tarpeeseen, lähialueen matkailukohteiden houkuttelevuuteen ja palveluiden käyttöön, asiakastyytyvyyteen jne. Asiakas- ja matkailijatieto kuvaa kysytäänäkökulmaa.

2. Tuottaa matkailun aluetaloustietoa Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan matkailukeskuksista. Tässä osiossa tarkastellaan edellisten

kärkimatkailukeskusten (Sotkamo, Kalajoki, Kuusamo ja Oulu) lisäksi Puolankaa, Hyrynsalmea, Pudasjärveä ja Rokuan aluetta: Muhosta, Utajärveä ja Vaalaa. Huomio kiinnittyy kohteiden matkailun taloudellisten vaikutusten määrään, rakenteeseen ja kehitykseen sekä matkailuelinkeinon rooliin/osuuteen aluetaloudessa suhteessa muihin elinkeinoihin. Matkailun alue-taloustieto kuvaa tarjontanäkökulmaa.

3. Yhdistää edellä mainittujen kohtien (1 ja 2) tuotokset. Yhdistämisen kautta kullekin kärkimatkailukeskukselle (Sotkamo, Kalajoki, Kuusamo ja Oulu) muodostetaan matkailijasegmentit (esim. kotimainen, kansainvälinen matkailija) ja niiden ominaispiirteet sekä luodaan keskuskohtaiset tavoiteltujen segmenttien aikaansaamien taloudellisten vaikutusten ennuste- ja arviointimallit (Sotkamo, Hyrynsalmi, Puolanka, Kalajoki, Kuusamo, Pudasjärvi ja Oulu). Hyrynsalmella ja Puolangalla käytetään Sotkamon asiakas- ja matkailijatiedon rahankäyttötietoja ja Pudasjärvellä Kuusamon vastaavia. Tarvittaessa Sotkamon ja Kuusamon asiakas- ja matkailijatiedon rahankäyttötietoja voidaan hieman modifioida Hyrynsalmen, Puolangan ja Pudasjärven kohdalla. Ennuste- ja arviointimalleja voidaan soveltaa laajasti ennakkoinnissa. Tässä osiossa yhdistetään kysyntä- ja tarjontanäkökulma.

Hanke on ylimaakunnallinen, Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnissa toteutettava matkailuelinkeinojen tutkimushanke.

Hankkeen suunniteltu toteutusaika hakemuksen mukaan on 1.1.2016-31.8.2017 ja kokonaiskustannusarvio on 191 973 €, johon haetaan EAKR ja valtion rahoitusta 134 382 € (70 %) ja kuntarahoitusta 57 591 € (30 %). Haettu tukiosuus jakaantuu Kainuun liiton ja Pohjois-Pohjanmaan liiton kesken, kummallekin 67 191 €.

Kuntarahoitus koostuu seuraavasti: Pohjois-Pohjanmaan liitto 18 000 €, Kainuun liitto 12 000 €, Naturpolis Oy 3 600 €, Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä (Kalajoen ammattiopisto) 3 600 € ja Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy 20 391 € eli yhteensä 57 591 €.

Rahoittajan arvio hankkeesta:

Matkailu on yksi Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntien keskeisiä elinkeinoja. Matkailun avulla pyritään edistämään yritystoimintaa, luomaan uusia työpaikkoja ja aikaansaamaan verotuloja. Kilpailutilanne matkakohteiden ja matkailukeskusten välillä kiristyy tulevaisuudessa. Matkailukohteiden kilpailukykyyn parantamiseksi tarvitaan tutkimusperustaista tietoa. Kysyntälähtöinen kehittäminen edellyttää asiakasymmärrystä. Lisäksi tarvitaan tietoa matkailun kehittämistoimien aikaansaamista taloudellisista vaikutuksista kohdealueen elinkeinoelämään sekä ennusteita suunniteltujen kehittämistoimenpiteiden talousvaikutuksista ja arvioita näistä vaikutuksista suhteessa

kehittämispäätöksiin. Näitä tarvitaan ennakkointityössä. Tällä hetkellä edellä mainittuja aihepiirejä koskettava ajan tasalla oleva, laaja-alainen ja systemaattinen tieto puuttuu Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan kärkimatkailukeskuksista.

Matkailuun liittyvää järjestelmällistä tietoa tuottavat lähinnä Tilastokeskus muun muassa majoitus- ja yritystilastojen osalta sekä Visit Finland (esim. matkailutilinpito ja rajahaastattelututkimukset). Kerätty tieto on käyttökelpoista, mutta kuntatasolla olemassa olevista tietolähteistä saa kohtuullisen suppean käsityksen kohteiden asiakkaista tai heidän aikaansaamista talousvaikutuksista. Asiakasnäkökulmasta tieto kattaa pitkälti vain tilastoinnin piirissä olevat yöpymiset ja yritystilastoissa on mukana ilman erillistutkimuksia sekä paikallinen kysyntä että matkailukysyntä. Paikallistasolta ei ole lainkaan saatavissa matkailun talousvaikutusten ennuste- ja arviointitietoa. Alueellinen ja paikallinen tietovaje johtuu tiedonkeruun käytännön haasteista ja kustannuksista. Esimerkkinä tästä on vuosina 2009 - 2013 Itä-Suomen yliopiston vetämä Matkailun alueelliset tietovarannot -hanke, jossa pyrittiin luomaan alueellinen ja valtakunnallinen tietovaranto keräämällä tietoa suoraan yrityksiltä. Tämä ei kuitenkaan toiminut, koska yrityksiltä ei saatu riittävästi vastauksia. Sama yritysten vastaushaluttomuus on ollut ongelmana myös Kajaanin ammattikorkeakoulun toteuttamissa tutkimuksissa. Näiden kokemusten perusteella voidaankin arvioida, että järjestelmällinen matkailutiedon kerääminen ei onnistu pelkästään yrityskyselyillä tai vastaavilla ilman että tiedon antaminen on yrityksille Tilastokeskuksen majoitus- ja yritystilastoinnin tavoin lakisääteistä. Asiakaslähtöisen kehittämisen näkökulmasta onkin syytä lähestyä yritystoiminnan lisäksi asiakkaita eli matkailijoita.

Perustaa Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan matkailutalouden systemaattiselle, pitkäjänteiselle analysoinnille ja seurannalle ollaan rakentamassa ja tämän hankkeen avulla tavoitteena on rakentaa pysyvä ja jatkuva tiedonkeruumalli. Hanke ei saa jäädä pelkäksi tutkimukseksi, vaan sillä on oltava suora yhteys elinkeinoelämään sekä matkailutoimialaan Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan matkailualueilla. Parhaimmillaan hankkeesta syntyvän tutkimustiedon avulla yritykset lähtevät aktiivisesti kehittämään matkailutuotteitaan ja matkailualueet markkinointiaan laaja alaisemmin

Hankkeen tavoitteet ovat konkreettisia ja alueellisten strategioiden mukaisia (Kainuun maakuntaohjelma 2014-2017 ja sen toteuttamissuunnitelma). Hanke tukee myös Kainuun älykkään erikoistumisen painotusta: Aktiiviteettimatkailun kehittäminen. Hanke on valtakunnallisen rakennerahasto-ohjelman mukainen toteuttaen toimintalinjaa 2. uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen sekä erityistavoite 4.1 Tutkimus-, osaamis- ja innovaatiokeskittymien kehittäminen alueellisten vahvuuksien pohjalta.

Kainuun liiton hanketiimi käsitteli hankeasiaa kokouksessaan 25.11.2015 ja kävi hankkeen tavoitteista ja toimintatavoista vilkkaan keskustelun. Todettiin, että vaikka hanke on vahvasti ns. tutkimushanke, on hankkeessa tuotettava tieto tärkeää ja hyödyntää myös tehtävää matkailustrategiaa. Hanketiimi puolsi hankkeen rahoittamista.

MYR sihteeristö käsitteli hankeasiaa kokouksessaan 30.11.2015 ja saadun esittelyn ja keskustelun pohjalta puolsi hankkeen rahoittamista.

Erillisliite nro: 1

Lisätietoja antaa aluekehitysjohtaja Heimo Keränen, puh. 044 4100 741 tai sähköpostitse etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Vs. maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus valtuuttaa vs. maakuntajohtajan tekemään rahoituspäätöksen seuraavin ehdoin:

Maakuntahallitus päättää myöntää Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan matkailutieto -hankkeelle rahoitusta 70,00 %, kuitenkin enintään TL 2 EAKR 47 993 € ja valtion rahoitusta 19 198 € jäljempänä olevan rahoitussuunnitelman osana edellytyksellä, että Pohjois-Pohjanmaan liitto tekee osaltaan hankkeelle myönteisen päätöksen ja siirtää Kainuun liitolle tarvittavan myöntövaltuuden.

Kainuun liitto	€ Enintään %	
EAKR TL 2	47 993	50,00
Valtion rahoitus	19 198	17,47
Kainuun liiton budjettivarat	12 000	12,05
Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy	20 391	20,48
Yhteensä	99 582	100,00

Pohjois-Pohjanmaan liitto	€ Enintään %	
EAKR TL 2	47 993	50,00
Valtion rahoitus	19 198	22,72
Kuntarahoitus	25 200	27,28
	92 391	100,00

Hankkeen kokonaisrahoitus:	€ Enintään %	
EAKR TL 2	95 986	50,00
Valtion rahoitus	38 396	20,00
Kuntarahoitus	57 591	30,00
	191 973	100,00

Hankkeelle hyväksyttävät kokonaiskulut:

Palkkakustannukset	146 750 €
Ostopalvelut	10 000 €
Flat rate 24 %	35 223 €
Yhteensä	191 973 €

EAKR ja valtion rahoitusta voidaan käyttää aikavälillä 1.1.2016-31.8.2017 hankkeelle hyväksyttävien projektisuunnitelmaa toteuttavien kulujen kattamiseen.

Hankkeen yhteyshenkilöksi nimetään EU-hankekoordinaattori Heikki Immonen, joka on kutsuttava ohjausryhmän kokouksiin.

Lisäksi Kainuun liitto nimeää hankkeen ohjausryhmään jäseneksi aluekehitysasiantuntija Helena Aaltosen ja varalle aluekehitysjohtaja Heimo Keräsen.

Maakuntahallitus:

Pentti Malinen ilmoitti olevan esteellinen (asianosaisjääviys) ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ajaksi.

Hyväksyi ehdotuksen.

Marisanna Jarva poistui kokouksesta asian käsittelyn jälkeen klo 12:40.